

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involală

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ce ar trebui cenzurat

Noi suntem contra cenzurii. Dacă totuși există, neîndurătoare ar trebui să fie față de două metehne naționale: pornografia și prostia. Amândouă sunt periculoase. Cea dintâi este un teribil focar de corupție. Cea din urmă strică multe capete și, pe deasupra, ne mai face și de râs. Mai ales când devine, să-i zicem, internațională. Adeca: își deprinde filozofia în domeniul politicii mondiale. În această categorie intră, de ex. năbădăile publicistice ale unei răsfățate prese, care poartă marca „dominant-unifobă”. (Mari acționari la întreprindere, între alții, D. Ghibu, Matei et Comp). Dăm câteva exemple.

Toată lumea știe, că cel mai neîmpăcat dușman al bolșevismului a fost Sfântul Scaun de la Roma. Nu există pe pământ putere, care să fi fost atât de stăruitoare, atât de categorică și neînduplecată în a combate „raii roșii”. A fost și a rămas. „Osservatore Romano” este mărturie zilnică. Cu toate acestea, ne-a fost dat să citim, nu odată, în coloanele creștinești ale pomenitorilor publicații, senzaționala știre, că Papa cochetează cu Rusia comunistă. — Alta. Singurul mare dușman, de seacuri, al francmasoneriei a fost Roma papală. Nu numai puterile lumesti n'au înțeles până acum — onoare celor câteva state cari azi și-au deschis ochii — cazanul satanei care fierbe sub paza celor 33 grade diabolice, dar nici confesiunile creștine. Înaltul cler ortodox, din Grecia de ex. a dat până mai eri înalți demnitari lojelor cu trei puncte cabalistice. (Se afirmă că și în România s'ar mai găsi câte-o înaltă față în așa rădăcire). Cu toate acestea, îngrozitoarea complicitate dintre „cele două internaționale”, Roma și francmasoneria, a fost una din cele mai căutate trufandale ce s'a oferit cititorilor bolnavi de ura catolicismului.

Recordul îl deține însă tot d. Ghibu, cu extraordinara descoperire internațională privitoare la revizionismul Papei de la Roma. În special: actualul Papă e cu trup cu suflet în slujba ungarilor. Petru asta d. Ghibu a găsit, în inepuisabila sa fantezie, dovezi zdrobitoare. De sigur, pentru orice om cu bacalaureat în regulă născocirea era dintru început clasată. Oricine cunoaște și numai de departe diplomația papală, știe că așa ceva e absurd. Iar cine și-a luat osteneala să judece fără patimă și numai faptele petrecute de la 1918 încoace, atitudinea de extremă prudență, strictă obiectivitate și totală lipsă de părtinire dovedite de Sfântul Scaun în toate chestiunile politice internaționale, nu poate avea decât un zâmbet indulgent pentru cauza năroadă a celor ce caută noă în papură. S'a trudit doar un cap înfierbântat de ungar ciurist ca Tower Vilmos, pe sute de pagini, să găsească vreun pai de speranță de acest fel în manifestările Vaticanului și, după chiar mărturisirile unui judecător atât de puțin suspect ca d. Gociman de la „Universul”, truda lui a fost cu totul zadarnică.

Întă acum ceva și mai interesant. „Universul” din 15 Mai 1936 publică, cu slow neagră, sub titlul: „O palmă dată revizionistilor unguri”, următoarea informație adusă din Cetatea Vaticanului de agenția Radio-Central:

„Comitetul expoziției mondiale a presei catolice, care a fost inaugurată astăzi de Papa, a îndepărtat din sala de expoziție ungară trei tablouri, cari n'aveau nici o legătură cu presa catolică, având, din contră, tendințe revizioniste, în sensul revizuirii tratatului de la Trianon. Procedul expozițiilor unguri, cari au vrut să întrebuinteze expoziția în scopuri de propagandă, a produs indignare în cercurile Vaticanului”.

Situație intolerabilă

Continuă batjocorirea Bisericii noastre cu prilejul serbărilor naționale

(—). Trebuie să fie grozav de încurcată istoria asta a serbărilor naționale. Bletele autorității de prin cele orașe și târguri se trag de cap și nu știu ce să facă. Se ceartă între sine și cu preoșii celor două Biserici românești. — Fiindcă până astăzi, nu s'a găsit deslegarea acestui bucluc supărător. Nici un guvern, din multele câte am avut, n'a avut cursul să ia o măsură dreaptă și cinstită, spre a crea odată pentru totdeauna situație limpede.

Mărturisim, că suntem și indignați și nedumeriți. Nu ne putem explica această lamentabilă lașitate a guvernelor. Problema, în sine, este cât se poate de simplă. Soluții drepte și acceptabile se găsesc n'una, ci mai multe chiar. Ne-am permis și noi, nu odată, să facem oarecari sugestii. Le-au arătat și Arhierii noștri în diferite memorii. Și Agra. S'au subliniat, deodată, și pagubele produse de debandada de astăzi. Ea nu-l de loc potrivită pentru a întări simțimentele patriotismului și ale iubirii de neam.

Totuși scandalul continuă. Mai mult: crește. S'a socotit, adeca, ministerul armatei să facă ordine. Militărește, de sigur și războinic, așa cum li e meseria. Pentru a curma „incidentele” ce se ivesc cu prilejul serbărilor naționale, a crezut că e mai bine să le sistimize pe toate, prefăcându-le într'un război general.

Nu mai acesta poate fi rostul și sfârșitul circularii No. 36 pe care a dat-o ministerul apărării naționale tuturor comandanților de garnizoane locale, în termenii următori:

„Ministerul fiind sesizat că: cu ocazia sărbătorilor naționale s'ar ivi diferite incidente regretabile între reprezentanții celorlalte rituri și reprezentanții Bisericii Ortodoxe, Vă reamintim, că, în toate aceste ocaziuni, Te-Deum-ul se va oficia la Biserica ortodoxă, indiferent de gradul, pe care-l are preotul; iar programul oficial odată stabilit trebuie respectat de toate confesiunile.

„Așa se procedează în garnizoana București și așa trebuie să se procedeze în toate garnizoanele din țară”.

Se poate închipui efectul produs de acest ordin, acolo unde a ajuns la cunoștința preoșilor

Pentru noi, informația nu era surprinzătoare. Nici nu ne-am grăbit cu publicarea ei Am lăsat timp confrăților specializați în problema revizionismului papal să mediteze și să se pronunțe. Până acum însă nu înregistrăm decât o tăcere perfectă. — Nam disperat însă. Poate au trecut cu vederea informația. Le atragem atențiunea asupra ei. Și sperăm că-și vor lua osteneala de a și revizui nișel . . . conștiințele!

și credincioșilor noștri. Unli au și reacționat imediat și direct. Iată, între altele, textul unei întâmplări, în care se simte frâna pusă pornirei de dreaptă amărăciune din suflete:

„Domnule comandant! Avem onoare a Vă prezenta protestul nostru cel mai categoric împotriva dispoziției caprinse în adresa D-vs. No. 14476 din 8 Maiu 1936, în chestia oficerii Te-Deumului, la sărbătorile naționale, exclusiv de către preoșii Bisericii Ortodoxe, fiindcă ordinul este anticonstituțional și aplicarea lui va duce, suntem siguri, la o situație simțită de diminuare a fastului și a bucuriei care ar trebui să ne înfrățească pe toți Români, mai ales în zilele de praznic național.

„În aceeași vreme trebuie să Vă aducem la cunoștință cu tot respectul, dar și cu toată hotărârea, că Biserica noastră unită română, pentru a rămâne pe linia unui glorios trecut de muncă pentru idealul național, nu poate asista, în nici un caz, ca spectatoare pasivă la aceste praznice și de aceea vom căuta să ne organizăm serbările noastre naționale în cererul mai restrâns al credincioșilor noștri, în Bisericele noastre, la ora pe care credem că nimeni nu este în drept a ni-o impune.

„Dacă Biserica soră se vrea singură și dominantă în sensul excluderii noastre brutale de la serbările naționale, — să-i fie de bine. Noi credem că ar fi cu mult mai corect dacă Ministerul de Interne și toate organele, care se cred în drept a facilita armonia între cele două confesiuni românești naționale, ar adopta în locul acestei atitudini intolerante, o atitudine de împăcluire în sensul ca Te-Deumul să se facă alternativ, la o sărbătoare de către o Biserică, la alta de cealaltă biserică națională românească.

„Așteptăm această încercare și declinăm de la noi orice răspundere pentru cele ce se vor întâmpla în caz contrar. — Alud, la 9 Maiu 1936. — Cu deosebită stimă: — Prof. Ioan Bucur m. p. Paroh Romul Pop m. p., Preot Ion Belu m. p., Preot Prof. Ier. Păstrav m. p.”

Din partea noastră, numai câteva observațiuni. — Intervenția ministerului apărării naționale în chestiunea serbărilor naționale e și necompetentă și nenorocosă. Guvernul are un minister al cultelor, internelor, un președinte de consiliu și un consiliu de miniștri cari trebuie să deslege problema în întregul ei. — Este aproape ilariantă comanda ministerului de război, că toate confesiunile au să urmeze ceace vor binevoi a stabili comandanții diferitelor garnizoane. Ordinea din cazarmă o poate reglementa ministerul în această formă. Dar Biserica nu aparține acestei categorii de instituțiuni.

Argumentul invocat în circulara pomenită

e lipsit de orice valoare: „Așa se procedează în București“. Perfect. Dar în București există Patriarh ortodox, cel mai înalt grad preofesc din țara noastră. Prin aceasta, deci, nu-l împiedică situația localităților unde Biserica unită, tot așa de „națională“ ca și cea ortodoxă, are ierarhie mai înaltă în grad. Tocmai armata se dovedește nerrespectuoasă a gradelor?

Intâmplarea de mai sus, pe care a primit-o unul din comandamente, arată ce urmări va avea circulara ministerului armatei. Va produce, fără îndolală, tulburare generală. Chiar și acolo, unde până acuma nu au existat „incidente locale“, grație tactului autorităților.

Nu crede On. guvern că ar fi timpul suprem să se isprăvească odată această situație intolerabilă?

Pericolul cel mare. La deschiderea Expoziției Mondiale a presei catolice, St. Părinte, în fața unei mulțimi de notabilități ale bisericii și a vieții sociale, precum și a ziariștilor catolici ce reprezentau 45 națiuni din Europa și America, și 53 de regiuni de-așezate, Africii și Oceaniei, a rostit un luminos și pătrunzător cuvânt de orientare genului creștin în haosul păgân de astăzi. Dând expresie iubirii sale părințești față de toți căli lucrează cu peana ori în altă formă pentru răspândirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ, și remarcând și dureroasele absențe ale Germaniei și Rusiei dela această sărbătoare a scrisului și a tiparului creștin, Vicarul Domnului a finut să atragă luarea aminte a lumii întregi asupra celei mai fatale rătăcirii a veacului: asupra comunismului.

„Intâlnul, cel mai mare și cel mai general pericol — așa a grăit Papa Piu XI, — e, de bună seamă, comunismul, în toate formele și gradele sale. El amenință totul și atacă pe față, ori unelțește pe ascuns, împotriva demnității individuale, a sfințeniei familiei, a ordinii și siguranței colectivității civile, și mai ales împotriva religiei, mergând până la atacarea

și negația fățișă și organizată a lui Dumnezeu și mai cu seamă a Religiei Catolice și a Bisericii Catolice. O întreagă, și nespuse de bogată și răspândită literatură, pune în plină și neîndoieală lumină acest program: dovadă și cele încercate, ori chiar săvârșite, în diferite părți ale lumii (Rusia, Mexico, Spania, Uruguay, Brasilia).

Primejdie mare; primejdie totală și universală; de o universalitate mereu și fără perdea proclamată și susținută printr-o propagandă ce nu știe de nici o cruțare; cu mult mai periculoasă când își alege, cum face mai nou, mijloace mai puțin violente și în aparență mai puțin impii, ca în felul acesta să pătrundă în ambianțe mai puțin accesibile și să obțină, — cum prea adesea de fapt și obține, — complicități de necrezut, ori cel puțin o tăcere și o toleranță de negrăit preț pentru cauza răului, și cu cele mai funeste urmări pentru cauza binelui“.

Cuvintele Capului Creștinătății integrale a mișcat profund pe cei prezenți. Și sigur, pe calea presei, va da la o parte vâlul de pe nenumărați ochi din lungul și largul globului, acum cuprinși de întunecare greu în ce privește bolșevismul.

Cuviință pilduitoare

— D. N. Crainic dă lecții de discuție civilizată —

În numărul din Martie c. al „Gândirii“, d. Crainic a scris un articol despre Vasile Goldiș. Ne-am permis să-l examinăm ceva mai de aproape, fiindcă se vorbea în el și de noi. Și cum încăl (v. „Unirea“ din 24 Martie). S'a mai oprit asupra articolului și „Farul Nou“ și noua revistă „Decalog“ din București. Firește, nu pentru a-i face elogii.

Tuturora răspunde acum, în „Gândirea“ din Maiu, d. Crainic, sub titlul blajin: „Inexplicabila furie catolică“. Spune d. C. că dânsul n'a făcut alta, decât a luat apărarea memoriei

lui V. Goldiș față de gravele acuzații pe care i-le aduc ortodocșii ardeleni dușmani ai concordatului; și că „pentru atâta lucru, cinstit și pioș, presa catolică dela noi mă acopere de injurii și mă declară dușman al catolicismului al Blajului, al concordatului ș. a. m. d.“ Dreptmăstră citează din toate câte ceva. Din „Unirea“ următoarele: „Unirea, oficiosul mitropolitului din Blaj, nu se lasă mai prejos de d. Frolie. «Vasile Goldiș a fost un simplu pretext» — strigă distinsa foale în limbajul ei de cuvinte arhicunoscută. «Ținta era cu totul alta: Blajul și concordatul. Aici trebuia lovit. Cu câștigul dacă altfel nu se poate»“.

Probabil pentru a ne da un exemplu de limbajul pe care trebuia să-l folosim, d. C. exprimă seninătatea gândului cât se poate de elegant: „Câte cuvinte, atâtea minciuni, scrieri de oameni ce se dovedesc fără nici o responsabilitate creștină“. Mai jos: „Personal n'am luat și nu voi lua nici o atitudine dușmănoasă catolicismului... aceasta indiferență de injurii personale ale distinșilor măgurași bucureșteni sau blăjeni“. Din simplul motiv, el nu-l impresionează „spasmurile intransitive ale unor publiciști de mână a zece“. Ș. a. m. d.

Din parte-ne, asigurăm și noi pe toată lumea că nu ne impresionează cătuși de puțin aprecierile elegante ale d. Crainic. În afară de talentul pe care i-l-am recunoscut totdeauna — și care ar trebui să-l sporească simțul de răspundere pentru fiecare vorbă scrisă — noi mai știm și alte lucruri. Meditam asupra dreptului pe care și-l ia d. C. de-a se zui în copac să vorbească atât de sus și să trântască vorbe vulgare în capul unor oameni cari, fără nici o velleitate de a se face nemuritori prin scrisul lor, apără obiectiv o cauză în care cred cinstit. — În consecință, închidem această paranteză. Am pus pe două coloane „limbajul de cuviniță arhicunoscută“ al „Unirii“ cu cel de seninătate olimpică a dlui C. pentruca cititorii să vadă un model de discuție civilizată.

În ce privește fondul, ne pare rău că nu

Foiața „Unirii“

Urmărirea unor umbre

— Eclipsa solară din 19 Iunie 1936 —
de **Gavril Todica**

Cele mai importante societăți astronomice de pe glob fac preparative, sau au început a-și trimite misiuni științifice, în Rusia, în vederea eclipsei solare totale din 19 Iunie 1936.

Pe noi nu ne împoartă misiuni de acestea. Societăți astronomice nu avem. Victor Anestin înjghebase una înainte de războiu. Cu moartea lui s'a desăgrogat și societatea. Alte încercări nu au reușit și nu vor reuși, fiind preocupați toți intelectuali noștri de alte probleme — mai practice, vești zice — și în special de frământările politice, mai dătătoare de speranță. Cine să aibă poftă de alergări costisitoare, nu știu pe unde, ca să-și încorde vederea la nișcal întunecimi, expunându-se și la păcăleala de a nu vedea decât cerul în-nourat? Mai cuminte e să rămânem acasă, și dacă o fi ceva de văzut în dimineața zilei de 19 Iunie, vom vedea și noi, fără să ne expunem la nici un risc.

E așa; și nu-i așa.

Suntem așa de inferiori, ca mentalitate și concepții, încât nici pe departe nu știm aprecia tocmai fenomenele cele mai grandioase din univers. Ne pasionăm strașnic de nimicurile cele mai puerile ale vieții sociale, și de răutățile cele mai diabolice. Tot ce trece

peste nimicuri și răutăți, rămâne cu neexistență pentru noi.

Mai întâiu, ar trebui să știm, că de Soare e în funcție tot ce e viață pe Pământ. Spuneți-mi ce politică, ce diplomație, ce apărări naționale, ce sporturi, ce patreceri, ce spectacole s'ar putea aranja, dacă „Ochiul lumii“ — Oculus mundi — cum se numia odinioară Soarele — nu ne-ar trimite în valuri continue razele sale binefăcătoare? Regiunile dela poli abia ne pot da o imagine slabă despre înghețul și întunecul morții, la care ar fi expus întreg Pământul, — dacă ar fi lipsit de radiația solară.

A contempla deci teatrul imens al universului, a studia mai cu atenție izvorul care ne susține viața fizică pe pământ — nu e un lucru tocmai de disprețuit și dacă rulara unor filme, cu strămbăturile și scâlâmbările unor „stele“ deochiate, storc multe milioane din pungile spectatorilor, — pe lângă admirația acestora, — apoi de ce să nu merite cel puțin tot atâtea milioane, tot atâtea pasiune, și admirație, urmărirea unor umbre, din cari se poate contempla rulara filmelor celor mai grandioase, din câte sunt date ochiului omnesc să le poată admira?

Iată chestia, considerată sub aspectul ei de pur spectacol.

Dar ea mai are și o importanță științifică, precum și importanță practică. — Sub raport științific trebuie să știm că Soarele este și el numai un astru, o stea, din miriadele de stele ce scilpesc pe bolta țării. Și încă un astru din cele mijlocii (clasa II din scara spectrală a păr. jezuit Sachi). Sunt altele mult

mai luminoase, mai voluminoase. — Studiind Soarele, studiem și celelalte stele. Prin studiul Soarelui ne înmulțim cunoștințele și asupra celorlalte stele, sau asupra multora din ele. Studiul Soarelui constituie o adevărată introducere în astrofizică (astronomie fizică).

Sub raport practic, știm că lumina și căldura solară variază, în măsură mică, ce-drept. — Diferitele fenomene ale Soarelui, facie, pete, protuberanțe etc. oscilează în perioade de 11 ani și probabil de supraperioade pe cari abia începem ale întrezării. — Din oscilația, periodică și supraproductivă, a activității solare, are efecte necontestabile asupra fenomenelor magnetice și meteorologice terestre. Studiind periodicitatea fenomenelor solare, studiem implicit și periodicitatea fenomenelor meteorologice de pe Pământ.

Eclipsa solară din 19 Iunie se va vedea ca eclipsă totală începând de pe Marea Mediterană, trecând prin Grecia, partea de nord-vest a Asiei mici, Marea Neagră, Caucazul, Turkestan, Siberia până în Oceanul Pacific unde Soarele apune, când începe eclipsa. Puncte principale atinse de fâșia totalității vor fi Atena, Brussa, Omsk, Tomsk.

Totalitatea va avea durată maximă de 32 minute 32 secunde, la NNW de Irkutsk, spre Vest de lacul Baikal.

Eclipsa generală începe, după timpul nostru, la 4 h. 45 m. (dimineața). Faza centrală are loc la 7 h. 20 m. Se termină la 9 h. 55 m.

De pe la Constanța se vor vedea întinse necate cam 9 zecimi din suprafața solară. De pe la noi, cam 8 zecimi. Bine înțeles, dacă cerul va fi senin.

avem nimic de modificat din articolul nostru cu pricina. — D. Crainic ne asigură că n'a avut nici un alt gând decât apărarea memoriei lui Goldiș. Se poate. Dar l-a apărât atât de cumplit, încât au jubilat toți hullitorii dispărutului. Cel puțin publicațiile ortodoxe din Ardeal, care poartă campania împotriva concordatului și a Blajului, au avut tresăriri de mare bucurie la apariția articolului dlui Crainic. Nici unul nu l-a trecut prin cap, după această apărare, să facă mea culpa în fața memoriei nedreptățite alui V. G. Au găsit, în schimb, în ea moul temeluri în lupta unitofobă pe care o duc. D. Crainic este mult mai mare talent decât să facă o apărare cu efecte atât de aspeda.

De altfel, dacă singurul mobil al articolului a fost apărarea memoriei lui Goldiș, de ce nu l-a făcut acest serviciu pios în sensul și cu argumente pe care însuși V. G. le-a invocat, fiind încă în viață? Ținea d. C. să arate că cece afirmă V. G. despre sine în broșura „Concordatul” nu-i adevărat? Strașnică „apărare!” — Apoi, ce roat aveau invectivele cu totul de prisos și cu totul gratuite pe care a ținut să le arunce Blajului, care ar avea pe suflet campania unui întreg deceniu de injurii la adresa Vechiului Regat? Și știa bine d. Crainic că nici un cuvânt nu-i adevărat din ce spunea.

Ne asigură d. C. că nu e dușman al catolicismului, căruia însă nu vrea să-i facă ofensa de a-l confunda cu noi, „cum nu l-a făcut niciodată nici un fel de ofensă”. — Perfect. Dar cum trebuie să calificăm această enunție din articolul despre V. Goldiș: „Prețul acestei împăcări [a Regelui Ferdinand cu Roma] a fost concordatul. Roma, ca totdeauna a știut să-și târgule lucrurile sacre; și le-a târguit bine?” Vrea să fie, poate, un compliment? Mai ales când întregă acuza e luată din vânt. În cazul concret, recunoaște acum și Dsa că împăcarea Regelui Ferdinand cu Roma se făcuse înainte cu 7 ani. Subliniază însă că tot cu 7 ani mai înainte se începuseră și tratativele de concordat între România și Vatican. De aici concluzia că Dsa are dreptate. Argumentare gubredă, firește. Că Regele Ferdinand, împăcat cu Roma, doria concordatul, e firesc. Il găslau necesar, din interese de Stat, toți cărmulitorii țării. Dar că încheierea era „preț” al unei împăcări făcute cu 7 ani înainte este o născocire poetică a dlui Crainic. Ca să poată fi luată în serios, ea ar trebui dovedită. Și încă temelnic. Pune doar în joc nu numai caracterul lui V. Goldiș, ci și pe acela al Regelui întregitor de țară. Susține d. C. că aceștia, amândoi, unul pentru liniștea sufletească pe care o dobândise, altul vânzându-și liniștea sufletească pe blidul de linte al rămănerii la guvern, au săvârșit un act contrar intereselor țării? Că dacă era bun pentru țară, așa cum a crezut și Regenta, cu Patriarhul Miron cu tot, apoi nu-i nici o supărare. Dar în acest caz, d. C. trebuie să stea în fața celor ce atacă concordatul și nici decum nu trebuia să le sacrifice memoria lui Goldiș.

Așa ar fi fost pios și frumos!

Dela adunarea eparhială ortodoxă a Clujului. S'a ținut Duminică și Luni, în 10 și 11 Mai c., sub prezidiul pâr. Dr. Sebastian Stanca, consilier eparhial. S'au desbătut cu acest prilej multe de toate și s'au luat hotărâri mai mult ori mai puțin însemnate, dar toate de actualitate.

Așa, s'a admis, în principiu, ridicarea unei mănăstiri a lui Horia și Iancu în Munții Apuseni; s'a hotărât să se intervină la guvern pentru închiderea cârciumelor în zile de Duminică și sărbători și să se mențină, „pentru micșorarea

concubinajelor”, procedura de divorț bisericesc sumar, introdusă din rațiuni practice de rîp. ep. Ivan. Tot atunci, constatându-se scăderea numărului copiilor între 7—12 ani, s'a decis îndrumarea preoșimii la combaterea acestui flagel social și s'a hotărât și intervenția la forurile competente să se dele dascăli ortodocși unde așa cer interesele ortodoxiei. Prof. Lupaș propune, și adunarea primește, să se creleze un post de inspector al învățămîntului religios în mitropolia ardeleană, să se înființeze o școală de cântăreși bisericești, comună pentru toate eparhiile ortodoxe de dincoace de munți. Asemenea se primește și propunerea pâr. Curea de a se face ceea de lipsă ca Academia Teologică clujană să se prefacă în facultate încadrată în univ. din Cluj.

A stărnit o firească bucurie actul generos al d. Gh. Sion, care s'a hotărât să dăruiască eparhiei clujene întregă averea sa în valoare de mai multe zeci de milioane. S'a mai decis apoi și înființarea unui vicariat pentru Maramureș și a altuia pentru Seculme. Pentru cel dintâiu s'a și asigurat deja subvenția din bugetul statului. — Ieșirile violente la adresa bisericii noastre au lipsit, pe cât apare din reportajile ziaristice.

„Astra” la Ocnișoara. Despărțămîntul Blaj al „Astrei” și-a ținut, de înălțarea Domnului din acest an, *adunarea generală anuală* la Ocnișoara. Amăsurat vechiului și bușului său obicei, din acest prilej au mers, încă de dimineață, dela Blaj, la parohia pâr. Dumitru Crișan, donă persoane bisericești, — de astădată pâr. *Dumitru Neda*, redactorul nostru și pâr. *Dr. Septimiu Todoran*, prof. de teologie, cu patru absolvenți ai Academiei Teologice blăjene, — ca să pregătească sufletele prin cuvîntul Domnului și slujbă sărbătorească, pentru solemnitățile de după amiază. Spațioasa biserică a Ocnișoarei a fost tixită de lume, dornică de sfinte slujbe cu fast deosebit, cum a fost sf. liturghie din acea zi cu 3 preoși slujitori, cu diaconi și cu teologi cântăreși. Predica, în legătură cu praznicul înălțării și ziua eroilor, a rostit-o pâr. Todoran.

Imediat după sf. liturghie s'a făcut *binecuvîntarea monumentului eroilor* (31 la număr) căzuți în războiul mondial. Cuvîntul ocazional, lângă monumentul binecuvîntat, l-a rostit pâr. Dumitru Neda, după care a spus și d. învățător Mazilu (acum în Lupu) simfite cuvinte de omagiu memoriei celor eternizați.

După masă se țin serbările propriu zise ale „Astrei”. Dela Blaj sosesc: dd. *Alex. Lupeanu-Melln*, președ. desp. Blaj al Astrei; *Dr. Ioan Bianu*, vicepreș.; prof. I. O. Barna, caszar; Solomon Orian, secr.; prof. Nic. Comșa; d. Dr. Alexandru Măcelariu, cu doamna; apoi d. profesoare Victoria Urzică, Silvia Comșa, Gael, Zamfir, Bade, Tâmpănarliu, dir. școlii de menaj, cu elevele acestei școale și cu întregă Școală Superioară Țărănească de Fete. Sunt întâmpinați cu toții de toată suflarea din sat și de multă lume din jur. Binevențați de preotul local, căruia-i răspunde d. Alex. Lupeanu, nou sositul cu toată lumea se îndreaptă spre curțile baciului Tr. Hârclagă, unde se ține adunarea.

Cuvîntul de deschidere îl ține d. Dr. Bianu, după care se cetesc rapoartele secretarului și caszarului; conferențiază d. prof. Nic. Comșa despre „Folosile Cărții” și d. dr. Tâmpănarliu despre portul național, ca să se treacă, după cuvîntul de închidere al d. Dr. Bianu, la programul șezătorii literare aranjate de soc. „Doina” a elevilor Școlii de menaj din Blaj. Declamații, cântece de cor, o horă și o piesă drăguță: Să nu torci Marți seara, întregesc acest program, ca să se lase apoi

rîgaz comisiilor însărcinate cu examinarea copiilor aduși la expoziția ocazională; cu aprecierea celor mai frumoase costume naționale și a celor mai iscusite jocuri și jucători, pentru a fi premiați cei aflați vrednici de așa ceva. Seara, localnicii au avut și ei un festival cultural propriu, cu două piese drăguțe.

Sat la marginea Județului și într'o poziție nu prea accesibilă, Ocnișoara nu va uita niciodată praznicul luminat dela înălțarea Domnului din acest an. Iar „Astra” înregistrează una din cele mai călduroase și nemeșteșugite primiri ce i-s'au făcut vreodată.

Nouii forme de stricare. Dumnezeu se laudă nu numai când ne rugăm ori asistăm la slujbele dumnezeiești, ci prin toate acțiunile nepăcătoase omenești săvârșite în statul darului sfinților. De aceea Biserica n'a oprit, nici nu oprește nimic din ceea ce-i cinstit, fie chiar și petrecere. Ba s'au făcut și se vor mai face petreceri sub patronajul persoanelor ecleslastice. Un lucru însă pretinde Biserica: toate la locul și timpul lor.

De o vreme încoace, a început să se lăfescă și la sate datina rea de a se face petrecerile nu în seara de sfârșitul sărbătorilor nici Duminică seara, ci Sâmbătă seara ori chiar în ziua de Paști ori Crăciun. Motivul? Să poată dormi domnii oboșiți, în vreme ce preotul săvârșește sf. liturghie. Frumos, nu? Ba, foarte încet fie spus, mai citești din când în când, că ba ici ba colo, s'a făcut petrecere chiar în post.

Preoșimea, intelectuali satelor și toți oamenii de bine sunt datori să lupte contra acestei datini morbide. Să se arate celor cari vreau să o facă, de ce nu-i bine să fie atunci petrecere. Iar dacă n'ar putea fi capacitați, să li-se delătore orice concurs. Ba să se meargă mai departe cu propaganda de luminare în public, și să se arete că-i păcat a te expune să nu poți asculta sf. liturghie.

Pe niște tineri cari n'au ascultat îndemnul subsemnatului, sub motiv că dacă nu o fac acum nu mai pot să o facă decât la vară, i-a costat vreo mîle de Lei. Lecția a prins. Acum se interesează cu săptămâni înainte dacă-i potrivită ziua, și cer sfatul celor competenți.

Asupra acestui fapt trebuie atrasă atenția dd. prefecți și pretori, căci cu a lor permisiune se fac aceste petreceri, să țină cont de cinstea Duminicilor și sărbătorilor, și să nu conlucre la destrăbălarea satelor. Celor amăriți, cari nu pot suporta și greutatea slujbei și a petrecerilor, să li-se spună să stea acasă, căci slăbiciunea lor nu le dă drept să introducă forme noi de stricare. (Pr. I. Oniga).

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Lugojuului a făcut mai nou următoarele schimbări în cler: pâr. *Dr. Ioan Marianescu*, canonic și dir. al cancelariei diecezane, a fost numit vicar episcopesc; pâr. *Silviu Pojar*, parohul Oraviței a fost numit protopop al districtului Caraș; iar pâr. *Ioan Covrig* parohul Iidiei, a fost numit asesor consistorial.

Festival marianist. Elevele marianiste dela Școala normală de fete din *Șimleul-Silvaniei* au desfășurat în 8 Mai o frumoasă serbare religioasă, sub conducerea Părintelui Andrei Plaian. A impresionat mult, din program, *drama religioasă* în 5 acte „*Martirul Mexicului*”. Ales executată de eleve, a impresionat asistența prin nuanța plină de actual adevăr istoric. Piesa este o întregă școală de educație, potrivită să se joace și la alte școli de fete.

Aviz. Tuturor celor pe cari ti interesează li-se aduce la cunoștință că examenele de licență din ses. II. a anului școlar în curs la Academia noastră Teologică se vor ține începând cu 16 Iunie c., dimineața. — Rec-toratul.

Misiuni populare. Reuniunea de misiuni populare din eparhia Lugojului a aranjat, după cum aflăm din *Sionul Românesc* (30 IV 36), o seamă de bine reușite sfinte misiuni. La *Bocșa* le-a ținut pâr. *Iosif Vezoc* (16-22 Martie); la *Cârnea* pâr. canonic lugojan *Ioan Ieneș* (29 Martie-5 Aprilie c.); la *Paroșeni* pâr. canonic lugojan *Nicolae Brînzeu* (2-6 Aprilie c.), iar în *Marcovățul* jugoslav *P. Ioan Bodocan* S. I. (3-5 Aprilie). S'a înregistrat un număr frumos de mărturisiri în deosebi la *Paroșeni* (aproape 500). Foarte mângâietor a fost însă numărul celor ce s'au apropiat de Sf. Masă și în celelalte parohii împărțite de baia sufletească a sfințelor misiuni.

Comemorare pioasă în Capitală. Din inițiativa societății culturale »Târnava-Mare«, în biserica Radu-Vodă din București a fost comemorată *adunarea de pe Câmpia Libertății* din 3/15 Maiu 1848. Serviciul divin a fost oficiat de pâr. Irineu Felea, care a rostit cu acest prilej, în fața autorităților prezente și a delegațiilor de eleve și elevi dela toate școlile secundare din Capitală, un vibrant cuvânt ocazional.

Arhiepiscop demis. Ar fi vorba de arhiepiscopul catolic *Ville Rabel* din Rouen, demis la ordinul Sf. Părinte. Cauza — după *Radio-Central* — ar fi faptul că numitul arhiepiscop s'ar fi făcut vinovat de numeroase abateri ale vicarului său Bertain în care a avut prea mare încredere și care, afirmative, și-a însușit din veniturile eparhiei peste 10 milioane franci. De îndepărtarea arhiepiscopului se spune că nu-i străin nici ministerul francez de interne. — Preizări ne lipsesc deocamdată.

Locale. Dumineca viitoare, la praznicul Pogoririi Sf. Spirit, va predica în catedrală pâr. *Dr. Ioan Bălan*, canonic mitropolitan; a doua zi de Rusalii va predica pâr. *Gh. Dănilă*, canonic mitropolitan.

— Joi, la praznicul Înălțării Domnului, după sf. slujbă din catedrală, s'a ieșit la cimitirul comunal pentru *somemorarea religioasă a eroilor neamului*. În cadrul solemnităților la cari au participat toate școlile și toate autoritățile locale bisericesti, școlare, militare și civile, au vorbit pâr. *Dr. Augustin Tatar*, canonic mitropolitan; pâr. *Dr. Nicolae Lupu*, pâr. *V. Popa* și *d. T. Miclăuș*, căpitan.

— Dumineca trecută și-au avut *întrunirea colegială* absolvenții de acum zece ani ai liceului »Sf. Vasile« dela noi. Au cercetat cu toții liceul; mormintele răp. mitropolit Suciul, prof. *Aron Papiu* și prof. *Flaviu Domșia*; nouile așezăminte culturale din loc, cercetând și pe *Il. Sa* Vicarul general. — Seara a fost cină comună.

Deschiderea expoziției festive a cărții. S'a făcut cu un fast deosebit în »Palatul Culturii« din București. La solemnitățile deschiderii a luat parte și Majestatea Sa Regele. S'au rostit o seamă de cuvântări, vorbitorii fiind din reprezentanții cei mai de seamă ai vieții sociale și culturale (*Dr. C. Angheliescu*, ministrul instrucțiunii; prof. *Dimitrie Gusti*, dela Fundațiile Regale; prof. *C. Rădulescu-Motru*, în numele Academiei Române; *N. M. Condiescu*, preș. Soc. Scriitorilor Români, ș. a.). Seria cuvântărilor a închis-o *Suveranul*, dând directiva: »Dela sufletul scriitorilor la sufletul cititorilor, — prin sufletul cititorilor la ridicarea sufletului neamului«. — Amin!

Ziua cărții împrumutate. Rar o idee mai fericit inspirată ca aceasta cu »ziua cărții împrumutate«. Ii face propagandă întinsă asociația »Prietenii Cărții« din Londra, și consistă în

faptul că în acea zi — anul acesta va fi în Iunie, — fiecare membru al asociației, ca și oricare om cu dragoste de carte, își va cerceta biblioteca în căutarea de cărți împrumutate, pe cari apoi le va restitui proprietarilor lor. Se dă în chipul acesta cea mai onorabilă platformă pentru înapoierea unor valori împrumutate dar nerestituite. — Poșta londoneză patronează această inițiativă. Toate cărțile expediate în »ziua cărții împrumutate« pot fi trimise cu jumătate din prețul obișnuit al taxei de expediere.

Statistică elocventă. Revista de specialitate *Paper Maker* publică o interesantă statistică pe 1934, privitor la consumul de hârtie de ziar al diferitelor țări. Din această statistică reiese că Anglia stă în fruntea țărilor consumatoare de hârtie, cu 26 kg. de cap de locuitor, față de 17 kg. cât consuma în 1927. Urmează Statele-Unite cu 21.750 kg. (o scădere de 4.500 kg. față de 1927), Australia, cu aproape 19 kg. de cap; Argentina cu 12 kg.; Olanda cu ceva peste 11 kg.; Franța cu 860 kg. (față de 5 kg. în 1927); Scandinavia, cu 8 kg.; Japonia cu 5 kg.; Germania cu 3,25 kg.; Italia sub 2 kg.; și Rusia sub 1 kg.

† **Aurelia Alexa Pop** născ. Nuțiu, văd. de protopop, a trecut la cele veșnice în Carei la 10 Maiu c., în anul 73 al vieții și 9 al văduviei sale cinșite. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

Telefonul »Unirii«

P. Reghin. Cunoaștem și noi »ultima versiune« în chestiunea numirii de mitropolit. Ea sună așa: până la sfârșitul lui Mai lucrul e isprăvit! Mai mult: avem bune temeiuri să credem că cel puțin acum odată nu-i vorba de un simplu svon. Totuși, ce nu-i cu puțință în mândra noastră țară? Azi multe sunt, cari până mâine dispar. Azi sunt făcute și până mâine se desfac. — Să sperăm totuși că acum nu va fi așa și să zicem: Doamne ajută!

B. Cluj. Marele teolog dela Academia Comercială din Cluj iarăși și-a căscat gura sa, puvoaic de înțelepciune vărsând peste lumea asta varvară. Auzit-a cucernicul bărbătel că biserica române-catolică din Partos de lângă Alba-Iulia, »rămând numai cu 12 credincioși, a fost cedată unișilor, cari de altfel servesc în ea mai bine de zece ani«. În fața acestei grozăvii nemai-pomenite, marele român strigă cu ardoare: »Ce probă de românism curat! La olaltă cu ungurii de alt rit în aceeași biserică — da, dar cu românii de același rit sub un acoperiș bisericesc — Doamne ferește. E cazul din Odorhei, unde după 17 ani de împreună slujire, Blajul a interzis sub anatemă o asemenea »spurcare« cu ortodocșii. — Ingrozii peste măsură de atâtea crime, rugăm pe măritul comerciant al teologiei ortodoxe să ne dea oarecari lămuriri. De unde scoate înțelepciunea sa vorba aia, că noi slujim »la olaltă cu ungurii de alt rit«? Iar dacă astăzi avem un zid de biserică fost până acum al ungurilor, prin aceasta ne-am făcut și noi unguri? Atunci consistorul ortodox din Cluj e ungur și jidov fără discuție, fiindcă are multe case cumpărate dela alte neamuri! Și o întrebare mai grea acum pentru d. teolog: Legea otodoxă permite împreună-slujirea cu cei de altă credință? Da ori nu? Noi știm că preacuvioșii dela Patriarhie s'au cam »spurcat« — vorba dela Cluj — cu anglicanii, dar cei dela »Glasul Monahilor« și alții, au fost zis că nu bine au făcut. Am vrea să cunoaștem părerea definitivă a marelui teolog comercializat. — Și încă o întrebare: Nu cumva Sf. Sa își aduce aminte să se fi dat, în România mare, de Cărmăcii ortodocși ardeleni vreo poruncă privitoare la slujirile acestea împreună cu cei de altă credință? Și cum suna acea poruncă? — După ce ne va răspunde și ne va lămuri, vom grai și noi una alta. Să bage de seamă însă: în ghilemele se pun vorbele spuse de altul. Blajul n'a spus vorba aia »spurcat« pe care o scrie d. Matei din a sa plăcere. În felul acesta nu-și dă certificate prea-curate!

S. Turda. Aprobăm întru toate cele scrise de »Universul« (21 V) despre »politica noastră bisericască«. Se pare că sectanții găsesc nu numai înțelegere largă pe la cele ministere, ci

deadreptul ocrotire. Ceeace, evident, nu-i bine. Cazul de la Valea-Largă (Jud. Turda), cu progresele îngrijorătoare pe care le fac acolo toate aiurele sectare este cât se poate de instructiv. De sigur prea marea toleranță a autorităților își are partea sa de răspundere pentru opera distrămătoare a sectanților. — Noi nu putem uita însă, nici un singur moment, că totuși datorită de a vechia peste dreapta credință o au în primul rând alții. Dacă oceația și-ar face chiar întreaga datorie, cu tot zelul, cu tot sufletul, s'ar putea ajunge la astfel de situație? Credem că nu!

B. Mateiu. Am primit abonamentul pe 1935.

Oficiul parohial, Mălădia. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Borozâl. Am primit abonamentul pe anul curent. Oficiul parohial, Cașeu. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

O carte despre IULIU MANIU

Ziarul »România Nouă« din Cluj, organul de publicistică care luptă cu atâta vigoare și demnitate pentru principiile profesate de Iuliu Maniu și pentru izbândă politice preconizate de marele bărbat de stat român va edita:

O carte despre IULIU MANIU

Această carte va cuprinde întreaga activitate publică a lui Iuliu Maniu, înainte și după unire, și aprecieri asupra politice sale actuale, scrise de o seamă de publiciști eminenți, cu numeroase ilustrațiuni și documente inedite. Cartea va apare în cursul lunii Iunie și se va vinde pentru suma de 100 lei exemplarul. Sumele se vor vărsa la Banca Albina și sucursalelor ei în contul ziarului »România Nouă«.

Cărțile vor fi trimise direct la adresa abonaților.

Dat fiindcă tipărirea cărții va începe cel mai târziu la 15 Iunie, este de dorit ca cei ce vor să o aibă să anunțe imediat

Direcțiunea ziarului
 »România Nouă«, Cluj,
 str. Iorga, 2.

Corpul Portărilor Trib. Dumbrăveni

No. 351—1935.

Publicație de licitație

Subsemnatul Șef portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. G. 3330—1935 a judecătoriei mixte Blaj în favorul reclamantului Klein Toma din Sibiu repr. prin avocatul *Dr. Ioan Maftei* din Sibiu pentru încasarea creanței de 4500 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 10 Iunie 1936 orele 3 p. m. la fața locului în comuna Țapu la dom. urm. No. c. 16 unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară 1 vac. fân, 200 lit. vin din 1935 în valoare de 4400 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Dumbrăveni la 9 Maiu 1936.

FLEFLEA, șef-portărel

Corpul Portărilor Trib. Dumbrăveni

No. 350—1936.

Publicație de licitație

Subsemnatul Șef Portărel prin aceasta publică, că în baza deciziei No. G. 3329—1935 a judecătoriei mixte Blaj în favorul reclamantului *Martin Grigori* din Sibiu repr. prin avocatul *Dr. Ioan Mafteiu* din Sibiu pentru încasarea creanței de 11.700 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 10 Iunie 1936 orele 4 p. m. la fața locului în comuna Țapu la dom. urm. No. 14 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 camionetă sistem »Fargó« cu Nr. 532 Blj. în valoare de 40.000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Dumbrăveni la 9 Maiu 1936.

FLEFLEA, șef-portărel